

Vergaderjaar 2024–2025

36 740 IIA

Jaarverslag en Slotwet Staten-Generaal 2024

Nr. 1

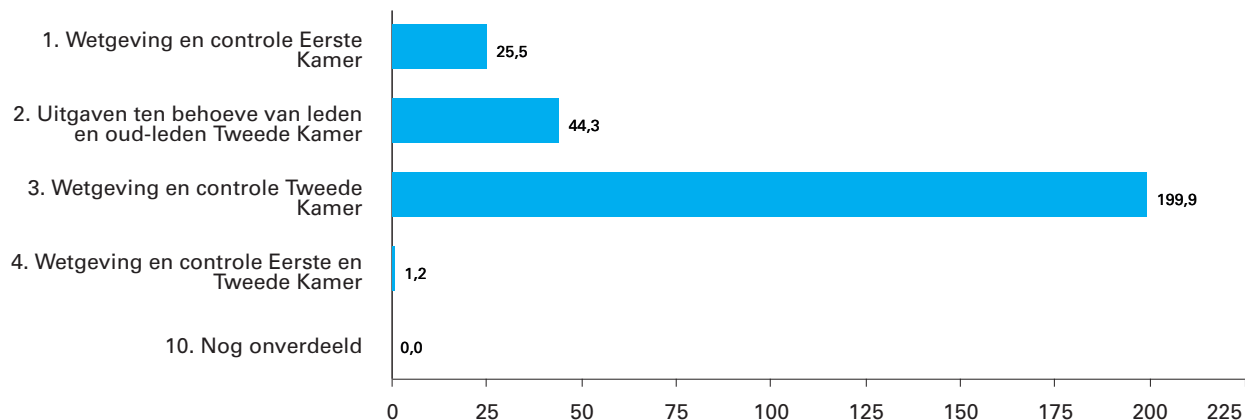
JAARVERSLAG VAN DE STATEN-GENERAAL
Ontvangen 21 mei 2025

INHOUDSOPGAVE

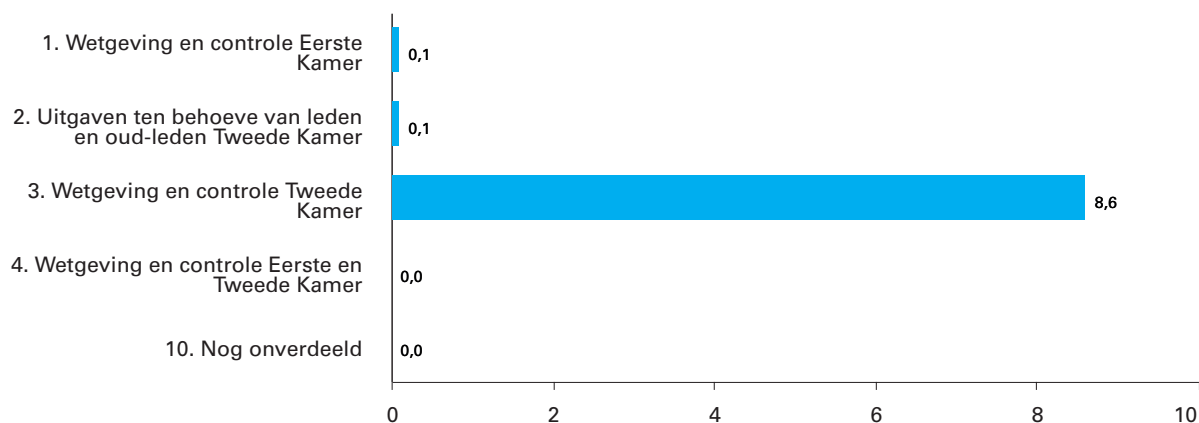
Gerealiseerde uitgaven en ontvangsten	3
A. Algemeen	4
1. Aanbieding van het jaarverslag en verzoek tot dechargeverlening	4
Dechargeverlening door de Tweede Kamer	6
Dechargeverlening door de Eerste Kamer	6
2. Leeswijzer	7
B. Beleidsverslag	9
3. Beleidsartikelen	9
3.1 Artikel 1. Wetgeving en controle Eerste Kamer	9
3.2 Artikel 2. Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer	12
3.3 Artikel 3. Wetgeving en controle Tweede Kamer	15
3.4 Artikel 4. Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer	22
4. Niet-beleidsartikelen	23
4.1 Artikel 10. Nog onverdeeld	23
5. Bedrijfsvoeringsparagraaf	24
5.1 Bedrijfsvoeringsparagraaf Eerste Kamer	24
5.2 Bedrijfsvoeringsparagraaf Tweede Kamer	25
C. Jaarrekening	27
6. Verantwoordingsstaat	27
7. Saldibalans	28
8. WNT-verantwoording 2024 Staten-Generaal	33

GEREALISEERDE UITGAVEN EN ONTVANGSTEN

Figuur 1 Gerealiseerde uitgaven verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (x €1 mln.). Totaal € 270.874.000,-

Figuur 2 Gerealiseerde ontvangsten verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (x €1 mln.). Totaal 8.768.000,-

A. ALGEMEEN

1 1. Aanbieding van het jaarverslag en verzoek tot dechargeverlening

AAN de voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Hierbij bied ik u het jaarverslag van de begroting van de Staten-Generaal (IIA) over het jaar 2024 aan. Onder verwijzing naar de artikelen [2.37](#) en [2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 verzoek ik de beide Kamers van de Staten-Generaal de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties decharge te verlenen over het in het jaar 2024 gevoerde financiële beheer.

Voor de oordeelsvorming van de Staten-Generaal over dit verzoek tot dechargeverlening stelt de Algemene Rekenkamer als externe controleur op grond van [artikel 7.14](#) van de Comptabiliteitswet 2016 een rapport op. Dit rapport wordt op grond van [artikel 7.15](#) van de Comptabiliteitswet 2016 door de Algemene Rekenkamer aan de Staten-Generaal aangeboden. Het rapport bevat de bevindingen en het oordeel van de Algemene Rekenkamer over:

1. het gevoerde begrotingsbeheer, financieel beheer, materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties van het Rijk;
2. de centrale administratie van de schatkist van het Rijk van het Ministerie van Financiën;
3. de financiële verantwoordingsinformatie in de jaarverslagen;
4. de totstandkoming van de niet-financiële verantwoordingsinformatie in de jaarverslagen;
5. de financiële verantwoordingsinformatie in het Financieel jaarverslag van het Rijk.

Bij het besluit tot dechargeverlening worden verder de volgende, wettelijk voorgeschreven, stukken betrokken:

1. het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2024;
2. het voorstel van de slotwet dat met het onderhavige jaarverslag samenhangt;
3. het rapport van de Algemene Rekenkamer over het onderzoek van de centrale administratie van de schatkist van het Rijk en van het Financieel jaarverslag van het Rijk;
4. de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer over de in het Financieel jaarverslag van het Rijk, over 2024 opgenomen rekening van uitgaven en ontvangsten over 2024, alsmede over de saldibalans over 2024 (de verklaring van goedkeuring, bedoeld in [artikel 7.14](#), tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2016).

Het besluit tot dechargeverlening kan niet worden genomen, voordat de betrokken slotwet is aangenomen en voordat de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer is ontvangen.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

J.J.M. Uitermark

Dechargeverlening door de Tweede Kamer

Onder verwijzing naar [artikel 2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 verklaart de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal dat de Tweede Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Tweede Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van [artikel 2.40](#), derde lid, van de Comptabiliteitswet 2016 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, ter behandeling doorgezonden aan de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Dechargeverlening door de Eerste Kamer

Onder verwijzing naar [artikel 2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 verklaart de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal dat de Eerste Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Eerste Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van [artikel 2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, doorgezonden aan de Minister van Financiën.

2. Leeswijzer

Voor u ligt het jaarverslag 2024 van de Staten-Generaal.

Het jaarverslag 2024 is als volgt opgebouwd:

- A. een algemeen deel met de dechargeverlening;
- B. het beleidsverslag met de artikelen en de bedrijfsvoeringsparagraaf;
- C. de jaarrekening met de verantwoordingsstaat, de saldibalans en de WNT-verantwoording 2024;
- D. De bijlage toezichtrelaties ZBO's en RWT's.

Specificatie apparaatsuitgaven

De begroting van de Staten-Generaal heeft geen apart centraal apparaats-artikel. In de beleidsartikelen is bij de toelichting onder de tabel budgettaire gevolgen van beleid een uitsplitsing van de apparaatsuitgaven opgenomen.

Groei-paragraaf

Ten opzichte van het jaarverslag van vorig jaar zijn in dit jaarverslag geen wijzigingen te melden.

Grondslagen voor de vastlegging en de waardering

De verslaggevingsregels en waarderingsgrondslagen die van toepassing zijn op de in dit jaarverslag opgenomen financiële overzichten zijn ontleend aan de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften. Voor de begrotingsadministratie wordt het verplichtingen-kasstelsel toegepast.

Focusonderwerp

De Tweede Kamer heeft voor de verantwoording 2024 als focusonderwerp prioriteren van beleid met aandacht voor de uitvoering en arbeidsmarkt aangewezen. Dit heeft geen betrekking op het jaarverslag van de Staten-Generaal.

Beleidsverslag

Beleidsprioriteiten

Een College dient, conform de Comptabiliteitswet 2016, artikel 2.1 lid 7 betreffende een niet-departementale begroting, enkel haar taken en bedrijfsvoering weer te geven. Derhalve bevat de niet-departementale begroting – in vergelijking met departementale begrotingen waarbij wel een weergave van het beleid wordt opgenomen – geen beleidsprioriteiten. In aansluiting hierop worden geen beleidsprioriteiten opgenomen in het jaarverslag.

Beleidsartikelen

Een beleidsartikel is opgebouwd uit de volgende elementen:

- A. Algemene doelstelling;
- B. Rol en verantwoordelijkheid;
- C. Beleidsconclusies;
- D. Budgettaire gevolgen van beleid;
- E. Toelichting op de financiële instrumenten.

Het niet-beleidsartikel is opgebouwd uit de tabel budgettaire gevolgen en de toelichting op de tabel.

Toelichting op de financiële instrumenten

In de toelichting op de financiële instrumenten wordt een toelichting gegeven bij verschillen tussen de vastgestelde begroting 2024 en de realisatie 2024. Indien van toepassing wordt hierbij verwezen naar de eerste en tweede supplettoire begroting 2024. Het uitgangspunt is om daar de beleidsmatige en technische mutaties toe te lichten die groter zijn dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften 2025 is opgenomen, de zogenaamde staffel, te weten:

Tabel 1 Ondergrens (staffel) op basis van de Rijksbegrotingsvoorschriften		
Begrotingsartikel	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € mln.)	Technische mutaties (ondergrens in € mln.)
1. Wetgeving en controle Eerste Kamer	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
2. Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
3. Wetgeving en controle Tweede Kamer	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
4. Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
10. Nog onverdeeld	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.

Bedrijfsvoeringsparagraaf

Voor de Eerste Kamer en Tweede Kamer is een afzonderlijke bedrijfsvoeringsparagraaf opgenomen.

Jaarrekening

Verantwoordingsstaat

In de jaarrekening treft u de verantwoordingsstaat voor de Staten-Generaal.

Saldibalans

In de jaarrekening wordt de saldibalans opgenomen met de bijbehorende toelichting.

WNT-verantwoording

Het jaarverslag wordt afgesloten met de verantwoording van de Wet Normering Topinkomens (WNT) van de Staten-Generaal.

B. BELEIDSVERSLAG

Beleidsprioriteiten

3. Beleidsartikelen

3.1 Artikel 1. Wetgeving en controle Eerste Kamer

A. Algemene doelstelling

De Eerste Kamer vormt samen met de Tweede Kamer de Staten-Generaal. De voorzitter van de Eerste Kamer is ook de voorzitter van de Verenigde Vergadering van de Staten-Generaal, zoals de vergadering op Prinsjesdag waarin de koning de troonrede voorleest.

De kerntaken van de Eerste Kamer zijn het toetsen van voorgenomen wetgeving als medewetgever en het controleren van het regeringsbeleid. De Eerste Kamer heeft als doel goede wetgeving en controle tot stand brengen. Dit vertaalt zich in:

- deugdelijke toetsing van de kwaliteit, de uitvoerbaarheid en de handhaafbaarheid van nationale en Europese ontwerpwet- en regelgeving;
- adequate controle van het Nederlandse regeringsbeleid;
- transparantie over de uitoefening van haar eigen taken en bevoegdheden en de uitvoering daarvan, en toereikende voorzieningen in een effectieve en efficiënte ondersteunende organisatie: de griffie;
- De Eerste Kamer vormt de voorlaatste schakel in de keten van het wetgevingsproces. Na aanvaarding door de Eerste Kamer bekrachtigt het staatshoofd wet- en regelgeving.;
- De controle op het regeringsbeleid gebeurt in interactie met de regering. De Eerste Kamer is betrokken bij de voorbereiding van zowel nationale als Europese wetgevings- en beleidsvoorstellen.

De bevoegdheden van de Eerste en Tweede Kamer op Europees terrein zijn dezelfde als op nationaal terrein. De Eerste Kamer

- voert onder andere overleg met de regering over de regeringsinzet bij de voorbereiding van Europese wetgeving;
- participeert in het kader van internationale samenwerking en parlementaire diplomatie in parlementaire assemblees van internationale organisaties;
- onderhoudt contacten met parlementen en regeringen van andere Europese lidstaten.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor het beheer van de begroting van de Staten-Generaal. De colleges voeren zelf het beheer over hun begroting of hun begrotingsdeel. Over de inhoud van dit beheer zijn in artikel 4.4, lid 4 van de [Comptabiliteitswet 2016](#) afspraken vastgelegd (de zogenoemde beheerafspraken) tussen de minister en de colleges, waarin recht gedaan wordt aan hun staatsrechtelijke positie.

C. Beleidsconclusies

In 2024 is het professionaliseringstraject van de Griffie afgerond. Dit professionaliseringstraject is in 2021 gestart omdat de werkzaamheden van de organisatie sterk zijn gegroeid. Er lag te veel werk voor de toenmalige bezetting. Er was een dringende behoefte om verder te professionaliseren en om de continuïteit van het werk te kunnen borgen.

Het beleid van de Eerste Kamer is in 2024 niet gewijzigd.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 1. Wetgeving en controle Eerste Kamer (bedragen x € 1.000)							
	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
	2020	2021	2022	2023	2024	2024	2024
Verplichtingen	18.892	20.837	20.432	22.204	26.224	23.663	2.561
Uitgaven	16.848	21.904	21.178	22.595	25.531	23.663	1.868
Institutionele inrichting							
Apparaat Eerste Kamer	12.880	17.081	15.701	16.942	19.548	18.175	1.373
Personele uitgaven							
Vergoeding voorzitter/leden Eerste Kamer	3.751	4.661	4.910	5.137	5.495	5.023	472
Materiële uitgaven							
Verenigde Vergadering	217	162	567	516	488	465	23
Ontvangsten	127	151	342	262	135	140	- 5

E. Toelichting op de instrumenten

Uitgaven

Institutionele inrichting

Apparaat Eerste Kamer

Naast de uitgaven voor de ondersteuning van de Eerste Kamer, huisvesting en fractiekosten, zijn de middelen ingezet voor de regeling ondersteuningsbudget fracties, de tijdelijke huisvesting en professionalisering informatievoorziening. Hiervoor zijn bij de eerste suppletoire begroting middelen aan de begroting toegevoegd.

Personele uitgaven

Vergoeding voorzitter/leden Eerste Kamer

De vergoedingen aan de voorzitter en leden van de Eerste Kamer zijn volgens beleid en wetgeving vergoed (€ 5,5 mln.).

Materiële uitgaven

Verenigde Vergadering

In 2024 heeft de Verenigde Vergadering ter gelegenheid van de opening van het parlementaire jaar op Prinsjesdag voor de derde keer plaatsgevonden in de Koninklijke Schouwburg in Den Haag. Dit in plaats van de gebruikelijke locatie in de Ridderzaal. De organisatie van Prinsjesdag is bekostigd door de Eerste Kamer (€ 0,49 mln.).

Tabel 3 Specificatie apparaatsuitgaven (bedragen x € 1.000)

	2024
Totaal apparaat	25.531
waarvan personeel	9.513
<i>Eigen personeel</i>	8.097
<i>Externe inhuur</i>	1.109
<i>Overig personeel</i>	307
waarvan materieel	10.035
waarvan overig (leden EK)	5.495
waarvan overig (Prinsjesdag)	488

Ontvangsten

In 2024 is € 0,13 mln. aan ontvangsten gegenereerd. De ontvangsten betreffen de afwikkeling van voorschotten die verstrekt zijn aan de fracties voor hun ondersteuning over 2023.

3.2 Artikel 2. Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer

A. Algemene doelstelling

Onder dit artikel worden rechtspositionele uitgaven aan leden en oud-leden van de Tweede Kamer, alsmede hun nagelaten betrekkingen, geschaard.

De Tweede Kamer draagt ingevolge de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer en de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers zorg voor de uitgaven ten behoeve van:

- de schadeloosstelling van de leden van de Tweede Kamer;
- de reis- en overige kostenvergoedingen van de leden van de Tweede Kamer;
- de wachtgelden van oud-leden van de Tweede Kamer;
- de pensioenen van oud-leden van de Tweede Kamer en hun nabestaanden;

Tabel 4 Aantal deelgerechtigden pensioenen en wachtgelden oud-leden						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pensioenen oud-leden	430	432	451	448	470	470
Wachtgelden oud-leden	54	14	58	48	103	111
Totaal	484	446	509	496	573	581

Tabel 5 Gemiddelde uitgaven per Kamerzetel (x 1.000)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Schadeloosstelling	24.416	24.393	23.515	25.054	26.461	28.390
Gemiddeld per lid Tweede Kamer	163	163	157	167	176	189
Pensioenen en wachtgelden	9.463	9.468	11.918	10.275	12.372	15.899
Totaal	33.879	33.861	35.433	35.329	38.833	44.289
Gemiddeld per lid Tweede Kamer	226	226	236	236	259	295
Schadeloosstelling leden Europarlement	45	0	0	0	0	0
Gemiddeld per lid Europees Parlement	45	0	0	0	0	0

B. Rol en verantwoordelijkheid

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor het beheer van de begroting van de Staten-Generaal. De colleges voeren zelf het beheer over hun begroting of hun begrotingsdeel. Over de inhoud van dit beheer zijn in de [Comptabiliteitswet 2016](#) (artikel 4.4, lid 4) afspraken vastgelegd (de zogenoemde beheerafspraken) tussen de minister en de colleges, waarin recht gedaan wordt aan hun staatsrechtelijke positie.

C. Beleidsconclusies

Voor wat betreft de uitvoering en de beoogde resultaten deden zich geen bijzonderheden voor.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 2. Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer (bedragen x € 1.000)

	Realisatie				Vastgestelde begroting		Verschil
	2020	2021	2022	2023	2024	2024	2024
Verplichtingen	34.411	34.885	36.903	41.088	48.514	37.729	10.785
Uitgaven	33.862	35.434	35.329	38.833	44.289	37.729	6.560
Institutionele inrichting							
Schadeloosstelling	24.394	23.516	25.054	26.461	28.390	25.245	3.145
Personele uitgaven							
Pensioenen en wachtgeld	9.468	11.918	10.275	12.372	15.899	12.484	3.415
Schadeloosstelling Europarlementariërs incl. tegemoetkoming ziektekosten	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	29	46	43	48	58	86	- 28

E. Toelichting op de instrumenten

Uitgaven

Institutionele inrichting

Schadeloosstelling

Op dit artikel is sprake van een overschrijding ten opzichte van de vastgesteld begroting mede als gevolg van de betaalde eindheffing in 2024 over het jaar 2023 voor de werkkostenregeling. Daarnaast zijn de uitgaven gestegen als gevolg van de loon- en prijsontwikkeling.

Personele uitgaven

Pensioenen en wachtgeld

Ten opzichte van 2023 is het aantal politieke pensioenen gelijk gebleven op 470 eind 2024. Het aantal wachtgeldgerechtigden is gestegen van 103 naar 111 eind 2024.

De hoge stijging in wachtgeld en outplacement ten opzicht van de begroting heeft te maken met het vertrek van Kamerleden na de Tweede Kamer verkiezingen van 22 november 2023. Bij eerste suppletoire begroting is hiermee rekening gehouden en is de begroting opgehoogd.

Tabel 7 Pensioenen en wachtgeld (x 1.000)

	Uitgaven 2023	Uitgaven 2024	Verschil
Pensioenen	8.178	7.299	- 879
Wachtgeld	3.579	5.882	2.303
Outplacement	172	1.952	1.780
Uitvoeringskosten	443	766	323
Totaal	12.372	15.899	3.527

Ontvangsten

De ontvangsten hebben betrekking op de verrekening van neveninkomsten van de leden.

3.3 Artikel 3. Wetgeving en controle Tweede Kamer

A. Algemene doelstelling

Volksvertegenwoordiging

Als volksvertegenwoordiging heeft de Tweede Kamer twee hoofdtaken: controle van de regering en (mede)wetgeving. Deze taken vloeien voort uit de artikelen 50 (vertegenwoordiging van het gehele Nederlandse volk), 65 tot en met 72 (werkwijze), 81 tot en met 87 (wetten en andere voorschriften), 105 (begrotingen), 137 en 138 (grondwetgeving) van de grondwet en enkele andere (grond)wetsartikelen.

De ambtelijke diensten

Het ondersteunen van het constitutioneel proces. Dit doen de ambtelijke diensten door middel van het bieden van een politiek neutrale, adequate en innovatieve ondersteuning van de Kamerleden in alle facetten van hun werk als volksvertegenwoordiger. De politieke prioriteiten, zoals door de Kamer bepaald, zijn daarbij leidend.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor het beheer van de begroting van de Staten-Generaal. De colleges voeren zelf het beheer over hun begroting of hun begrotingsdeel. Over de inhoud van dit beheer zijn in artikel 4.4, lid 4 van de [Comptabiliteitswet 2016](#) afspraken vastgelegd (de zogenoemde beheerafspraken) tussen de minister en de colleges, waarin recht gedaan wordt aan hun staatsrechtelijke positie.

C. Beleidsconclusies

Werkwijze Tweede Kamer

Ook de afgelopen periode zijn concrete stappen gezet om de werkwijze van de Tweede Kamer verder te verbeteren. Zo is er meer tijd en aandacht voor het wetgevingsproces. In verschillende vaste Kamercommissies is besloten tot het instellen van (wetgevings-)rapporteurs. Het Presidium heeft op 26 juni 2024 gesproken over de rapportage «Rapporteurs in de Tweede Kamer» en op basis daarvan besloten om commissies in uitzonderlijke gevallen de mogelijkheid te bieden, via de Regeling van werkzaamheden, een aanvraag te doen voor spreektijd bij de aanvang van een plenair debat voor rapporteurs. Het Presidium is van mening dat de inbreng van rapporteurs in plenaire debatten met name toegevoegde waarde heeft bij de behandeling van complexe wetgeving. De spreektijd voor een of meerdere rapporteurs is maximaal vier minuten (in totaal). Bij de Kamer is onlangs het voorstel van het lid Bontenbal aanhangig tot wijziging van het Reglement van Orde in verband met het beperken van de mogelijkheid om moties in te dienen (Kamerstuk 36 537). De nota naar aanleiding van het verslag is op 22 oktober 2024 door de commissie voor de Werkwijze aangemeld voor plenaire behandeling. Op het moment van schrijven heeft de meerderheid in de Kamer op 4 februari 2025 tegen gestemd, zodat het is verworpen.

Een voorstel van de commissie voor de Werkwijze tot wijziging van het Reglement van Orde ter herijking van de regels voor afgesplitste leden (Kamerstuk 36 456) is op 21 november 2024 door de Kamer als hamerstuk aangenomen.

Versterking functies Tweede Kamer

In het verlengde van de aanbevelingen van de werkgroep Versterking Functies Tweede Kamer is de afgelopen Kamerperiode gewerkt met parlementaire verkenningen (er zijn inmiddels drie afgerond: Prestaties in de strafrechtketen, Betalen naar gebruik, Veiligheid en verward/onbegrepen gedrag) en strategische procedurevergaderingen. In de nieuw samengestelde Kamer heeft inmiddels ook een ronde strategische procedurevergaderingen plaatsgevonden. Los van de actualiteit wordt in deze vergaderingen vooruitgeblikt op aankomende werkzaamheden en wordt de eigen werkwijze geëvalueerd, wat o.a. de voorbereiding van wetgeving ten goede komt.

Kabinetsformatie 2023-2024 en hoorzittingen met kandidaat-bewindspersonen

Er zijn vanaf 2012 drie uitgebreide wetenschappelijke evaluaties uitgevoerd van de kabinetsformatie, waarvan de laatste in 2022 heeft plaatsgevonden. Het Presidium heeft daarom besloten tot een meer praktijkgerichte evaluatie van de kabinetsformatie 2023-2024. Deze evaluatie richt zich op de politiek/ambtelijke samenwerking, waaronder de ondersteuning vanuit en samenwerking met het Bureau ondersteuning kabinetsformatie. De evaluatie wordt ambtelijk uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de Griffier. Een aantal vragen en aanbevelingen ligt op het snijvlak politiek/ambtelijk. Het Presidium zal de rapportage begin 2025 bespreken en doorgeleiden naar de commissie voor de Werkwijze waar het debat over de verdere (politieke) uitwerking en invulling van deze evaluatie kan plaatsvinden, zoals ook bij de eerdere evaluaties is gebeurd. De commissie voor de Werkwijze kan ook besluiten op bepaalde punten extern advies in te winnen als dat nuttig wordt geacht. Naast bovengenoemde evaluatie heeft ook, zoals te doen gebruikelijk, een intern-ambtelijke evaluatie plaatsgevonden. Deze evaluatie is gericht op de samenwerking van de ambtelijke diensten van de Kamer die betrokken zijn geweest bij de logistiek/organisatorische uitvoering. Deze evaluatie is inmiddels afgerond.

Tot slot is de ook de organisatie en het verloop van de hoorzittingen met kandidaat-bewindspersonen geëvalueerd. De evaluatie is op 22 oktober 2024 besproken door de commissie voor de Werkwijze. Deze adviseert de Kamer de hoorzittingen met beoogde bewindspersonen te continueren en daarbij de handleiding voor de hoorzitting op enkele punten aan te passen. Op het moment van schrijven heeft de meerderheid in de Kamer besloten hiermee niet door te gaan.

Aantreden kabinet Schoof: drie nieuwe vaste commissies

Als gevolg van het aantreden op 2 juli 2024 van het kabinet Schoof zijn er per die datum drie nieuwe vaste Kamercommissies ontstaan. Dit volgt rechtstreeks uit artikel 7.1, eerste lid, van het Reglement van Orde. De drie nieuwe commissies zijn:

- Vaste commissie voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;
- Vaste commissie voor Asiel en Migratie;
- Vaste commissie voor Klimaat en Groene Groei.

Daarnaast heeft de Kamer besloten tot het instellen van een tijdelijke commissie Grondrechten en constitutionele toetsing, waarvan de constituerende vergadering in aanwezigheid van de Voorzitter op 21 november jl. plaatsvond.

Pilot Burgersignalen

Op 3 december 2024 is het eindverslag van de pilot Burgersignalen officieel overhandigd door de voorzitter van de commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven (CVB), Raoul White, aan de Kamervoorzitter. Eerder, op 27 november 2024, heeft het Presidium ingestemd met het eindverslag. Het doel van de pilot was om signalen uit brieven en e-mails die burgers aan de Kamer sturen, structureler op te vangen, beter te ordenen en inzichtelijk te maken, zodat Kamerleden dit nog beter in commissies kunnen bespreken. De pilot is een concrete uitwerking van het rapport 'Meer dan de som der delen' van de werkgroep Versterking functies Tweede Kamer. In het eindrapport introduceert de CVB drie nieuwe kennisinstrumenten: de reader burgerbrieven, de burgersignalenrapportage en een signalenoverleg.

Digitalisering en informatiehuishouding

In het afgelopen jaar is er hard gewerkt aan een veelheid aan projecten op het gebied van informatievoorziening en -technologie. Een greep uit het totaal:

- Er is gestart met het inrichten van een project ter realisatie van de motie van het lid Van Gent (Kamerstuk [35322](#), [nr. 43](#)) over het effectief kunnen opereren in tijden van crisissituaties door middel van de inzet van een digitaal quorum, digitaal beraadslagen en digitaal stemmen;
- De uitwerking van de motie van het lid Bromet (Kamerstuk [36062](#), [nr. 10](#)) over het invoeren van een papierloos vergadersysteem in de vorm van een vergaderapp voor Kamerleden en fracties;
- Na de uitrol van de moderne werkomgeving in de politieke organisatie is de uitrol van de moderne werkomgeving in de ambtelijke organisatie bijna afgerond;
- Binnen het programma Verbetering Informatiehuishouding Tweede Kamer (VITK) wordt gewerkt aan de informatiehuishouding van de Tweede Kamer, aan de actieve openbaarmaking van informatie conform de Wet open overheid (Woo) en aan de digitale toegankelijkheid van Tweede Kamer-informatie voor iedereen.

Onderzoeksinstrumenten Kamer

De parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening heeft haar rapport «Blind voor mens en recht» op 26 februari 2024 aangeboden aan de Kamervoorzitter (Kamerstuk 35 867, nrs. 5-7). De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in de procedurevergadering van 2 juli 2024 besloten tot een verzoek aan de Minister van SZW om een kabinetsreactie op het rapport. Deze reactie is onlangs ontvangen. Op dit moment loopt de parlementaire enquête Corona. Het Presidium heeft op 24 april 2024 gesproken over het (gewijzigde) onderzoeksvoorstel voor de enquête, en dit ter (in)stemming doorgeleid. Het aangepaste voorstel bevat o.a. een geactualiseerde planning, die uitgaat van een looptijd van mei 2024 tot december 2026. Op 14 mei 2024 heeft de Kamer met het onderzoeksvoorstel ingestemd. De werving voor een commissiestaf is inmiddels afgerond en de vorderingen zijn verstuurd. Parlementaire enquêtes leggen een groot beslag op zowel de politieke als de ambtelijke capaciteit. De planning wordt nauwlettend in de gaten gehouden. Naar aanleiding van de vorderingen aan het ministerie van VWS heeft het kabinet op 13 september jl. voorlichting gevraagd aan de Raad van State.

Sociale veiligheid

In het voorjaar 2024 is het programma Sociale Veiligheid gestart, een programma voor de toekomst ter versterking van sociale veiligheid. Dit programma staat nadrukkelijk ook ter beschikking aan de fracties. De nadruk ligt op het versterken van leiderschap (diensthoofden en overige

leidinggegenden in het bijzonder), preventie voor een veilige werkomgeving, verbeterde systemische architectuur en sociale cultuur voor sociale veiligheid conform de aanbevelingen van het onderzoeksrapport «[Kracht zonder tegenkracht](#)» door de [Universiteit van Utrecht](#).

De samenwerking met de fracties, Eerste Kamer en rijksonderdelen verloopt effectief getuige de uitwisseling en behoefte aan samenwerking.

Ten slotte is conform CAO-afpraak een personeelsraadgever geworven, die is gestart na het zomerreces. Het betreft een onafhankelijke functionaris die kan worden benaderd door medewerkers over vraagstukken van rechtspositie en/of onderwerpen op het thema sociale veiligheid. Het betreft een pilot die rond zomer 2025 zal worden geëvalueerd.

Duurzaamheid

Tijdens het commissieoverleg dd. 19-6-2023 over de Raming van de voor de Tweede Kamer in 2024 benodigde uitgaven, alsmede aanwijzing en raming van de ontvangsten is door verschillende Leden gesproken over verduurzaming van de daken van de tijdelijke huisvesting van de Tweede Kamer. Het gebouw wordt door veel mensen bezocht en wordt zodoende beschouwd als een voorbeeldfunctie. In het zomerreces zijn door het RVB drie daken voorzien van een groen dak en zijn er voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd voor het plaatsen van de zonnepanelen op de Statenpassage. Het RVB is nog bezig met opdrachtverstrekking voor de zonnepanelen, inmiddels is de omgevingsvergunning verleend.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 3. Wetgeving en controle Tweede Kamer (bedragen x € 1.000)							
	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
	2020	2021	2022	2023	2024	2024	2024
Verplichtingen	133.027	172.136	153.654	177.257	216.408	176.115	40.293
<i>Waarvan garantieverplichtingen</i>	<i>869</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>
<i>Waarvan overig</i>	<i>132.158</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>	<i>–</i>
Uitgaven	133.988	153.833	157.556	174.909	199.874	176.115	23.759
Institutionele inrichting							
Apparaat Tweede Kamer	89.951	105.253	107.876	122.123	138.080	125.378	12.702
Onderzoeksbudget	1.296	616	285	507	408	1.338	– 930
Materiële uitgaven							
Drukwerk	1.065	1.251	830	1.898	1.562	2.146	– 584
Fractiekosten	38.884	43.303	42.936	44.344	54.987	44.010	10.977
Uitzending leden	83	54	262	354	330	517	– 187
Parlementaire enquêtes	462	1.223	3.170	3.320	2.048	345	1.703
Bijdrage ProDemos	2.247	2.133	2.197	2.363	2.459	2.381	78
Ontvangsten	3.448	6.105	11.746	9.492	8.575	3.639	4.936

Overzicht van risicoregelingen

Tabel 9 Overzicht garanties (bedragen x € 1.000)								
Artikel	Omschrijving	Uitstaande garanties 2023	Verleend 2024	Vervallen 2024	Uitstaande garanties 2024	Garantie-plafond	Totaal plafond	Totaalstand risicovoorziening
3	Fractiekosten	5.644		193	5.451	0	5.451	0

Eind 2023 was sprake van een bedrag van € 5,6 mln. aan uitstaande garanties. In 2024 is een bedrag van € 192.596 aan garanties tot betaling gekomen. Het totaal aan uitstaande garanties aan de fracties per 31-12-2024 heeft een omvang van € 5,4 mln.

E. Toelichting op de instrumenten

Uitgaven

Tabel 10 Specificatie apparaatsuitgaven artikel 3 (bedragen x € 1.000)	
	2024
Totaal apparaat	138.080
waarvan personeel	70.547
<i>Eigen personeel</i>	69.775
<i>(Ambtelijke) Detacheringen</i>	772
Externe inhuur	13.990
Overig personele kosten (vorming & opleiding)	1.585
waarvan materieel	51.958

Institutionele inrichting

Apparaat Tweede Kamer

De oorspronkelijke uitgavenbegroting 2024 bedroeg € 125 mln. Bij de eerste en tweede suppletoire begroting 2024 is extra budget toegevoegd. Het aanvullende budget was met name nodig voor veiligheid, toegevoegd als gevolg van de loon- en prijsontwikkeling.

De stand na de tweede suppletoire begroting 2024 bedroeg € 141 mln. Er is € 3,2 mln. niet besteed, vanwege externe inhuur voor de implementatie van de moderne werkplekken. Door verschuiving in de planning van de terugverhuizing naar het Binnenhof zijn adviesopdrachten verschoven. Voor een aantal onderdelen, zoals inhuur en beveiliging, zijn nog niet alle facturen ontvangen, hierdoor vindt de betaling in 2025 plaats. Het betreft diverse soorten inhuur en uitgevoerde opdrachten ten aanzien van diverse projecten.

externe inhuur (Roemernorm)

In de motie-Roemer (Kamerstukken II 2009/10, [32360](#), nr. 5) worden de uitgaven binnen het Rijk aan niet-formatief personeel begrensd op 10% van de gezamenlijke uitgaven op alle artikelen voor formatief en niet-formatief personeel. Daarbij is aangegeven dat de norm van 10% het karakter heeft van «comply-or-explain» en dan ook gezien wordt als richtinggevend en niet als afdwingbaar.

In 2024 is € 14 mln. uitgegeven aan niet-formatief personeel. De totale personele uitgaven over 2024 bedragen € 84,8 mln. Dit leidt tot een percentage externe inhuur van 16,6% (2023: 15,3%). Ondanks de inzet om het aandeel externe inhuur te verminderen is de externe inhuur in 2024 om een aantal redenen nog steeds hoger dan de norm:

- Er is nog steeds sprake van een krappe arbeidsmarkt waar sommige schaarse kennis moeilijk te vinden is (informatiebeveiliging, IT-kennis). Vacatures waren hierdoor lastig in te vullen;
- Voor de lopende en afrondende parlementaire enquêtes was capaciteit nodig die zowel intern als extern wordt ingevuld;
- Als medewerkers vanwege langdurige ziekte afwezig waren, werden deze vervangen, bij een aantal diensten was sprake van langdurig verzuim;
- Voor het project «moderne werkplek» was de Kamer genoodzaakt om gebruikt te maken van externe inhuur.

Tabel 11 Roemernorm (bedragen x € 1.000)

Uitgaven aan formatief personeel	69.774
Uitgaven aan detacheringen	772
Uitgaven aan niet-formatief personeel	13.990
Totaal (A)	84.536
Niet-formatief personeel (B)	13.990
Roemernorm (B als % van A)	16,5%

Onderzoeksbudget

Dit betreft de uitgaven aan kennisactiviteiten van de Kamercommissies. Commissies programmeren deze activiteiten op basis van de kennisagenda die ze jaarlijks op- / bijstellen. De kennisagenda is het afgelopen jaar maar deels uitgevoerd. Dit komt voornamelijk door de kabinetsformatie tot halverwege 2024 i.v.m. het controversieel verklaren van onderwerpen in de demissionaire periode. De oorspronkelijke begroting bedroeg € 1,3 mln., deze is bij de eerste en tweede suppletoire begroting 2024 naar beneden bijgesteld tot € 0,78 mln. Ten opzichte van de laatste stand resteert € 0,37 mln.

Materiële uitgaven

Drukwerk

Onder dit budget worden de uitgaven voor de publicatie van de handelingen en officiële publicaties op www.overheid.nl geboekt. De uitgaven in 2024 liepen € 0,58 mln. achter op de oorspronkelijke begroting. De uitgaven in 2024 zijn lager dan begroot, omdat het aantal geproduceerde pagina's bij het SDU (Staatsdrukkerij en Uitgeverij) lager zijn uitgevallen.

Fractiekosten

De oorspronkelijke begroting 2024 bedroeg € 44 mln. bij de eerste en tweede suppletoire begroting 2024 is € 11 mln. aangevuld. De stijging van de fractiekosten komt voort uit de Verkiezingen van 22 november 2023. Volgens de regeling voor financiële ondersteuning van fracties Tweede Kamer hebben krimpende fracties recht op één jaar doorbetaling van de oude maandelijkse bijdragen (schokdemping). Dit resulteert in een incidentele stijging van € 11 mln. in 2024. Ten opzichte van de stand na de tweede suppletoire begroting zijn de uitgaven aangaande de fractiekosten nagenoeg in lijn met de begroting.

Uitzending Leden

In 2024 hebben de verschillende commissies minder gebruik gemaakt van de werkbezoeken aan het buitenland te doen. Dit resulteert in een onderbenutting van € 0,2 mln.

Parlementaire enquêtes

Het afgelopen jaar is de parlementaire enquête Fraudebeleid en dienstverlening afgerond en de parlementaire enquête Corona gestart en loopt nog door tot begin 2027. Hiervoor zijn bij de eerste en tweede suppletoire begroting middelen gealloceerd.

Bijdrage aan ProDemos

de Tweede Kamer betaalt een bijdrage aan ProDemos voor de uitvoering van educatieve activiteiten. De uitgaven in 2024 zijn in lijn met de begroting.

Ontvangsten

De totale ontvangsten zijn € 4,9 mln. zijn hoger uitgevallen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Dit heeft te maken met een aantal fracties die in 2024 het maximum in hun egalisatiereserve bereikt hebben en is het overschot terugbetaald aan de Tweede Kamer. Daarnaast zijn er diverse ontvangsten van UWV ontvangen. Dit tezamen heeft geleid tot een overschot op de ontvangsten.

3.4 Artikel 4. Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer

A. Algemene doelstelling

Het onder dit artikel opgenomen budget ten behoeve van wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer betreft de kosten van interparlementaire activiteiten.

B. Rol en verantwoordelijkheid

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is verantwoordelijk voor het beheer van de begroting van de Staten-Generaal. De colleges voeren zelf het beheer over hun begroting of hun begrotingsdeel. Over de inhoud van dit beheer zijn in artikel 4.4, lid 4 van de [Comptabiliteitswet 2016](#) afspraken vastgelegd (de zogenoemde beheerafspraken) tussen de minister en de colleges, waarin recht gedaan wordt aan hun staatsrechtelijke positie.

C. Beleidsconclusies

Voor wat betreft de uitvoering en de beoogde resultaten deden zich geen bijzonderheden voor.

D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 12 Budgettaire gevolgen van beleidsartikel 4. Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer (bedragen x € 1.000)							
	Realisatie				Vastgestelde begroting		Verschil
	2020	2021	2022	2023	2024	2024	2024
Verplichtingen	904	891	1.031	1.380	1.418	1.651	– 233
Uitgaven	904	891	948	1.456	1.180	1.651	– 471
Materiële uitgaven							
Interparlementaire betrekkingen	904	891	948	1.456	1.180	1.651	– 471
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

E. Toelichting op de instrumenten

Uitgaven

Materiële uitgaven

Interparlementaire betrekkingen

De uitgaven voor interdepartementale betrekkingen zijn in 2024 € 0,5 mln. lager uitgevallen dan de begroting. Vanwege verkiezingen eind november 2023 en de kabinetsformatie in Nederland en verkiezingen in Sint Maarten in januari 2024, is het Interparlementair Koninkrijksoverleg (IPKO) in het Caribisch gebied niet doorgedaan.

4. Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 10. Nog onverdeeld

Tabel 13 Budgettaire gevolgen artikel 10. Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)							
	Realisatie				Vastgestelde begroting		Verschil
	2020	2021	2022	2023	2024	2024	2024
Verplichtingen	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	0	0	0	0	0	0	0
Nog te verdelen							
Loonbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0	0
Nog onverdeeld	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

5. Bedrijfsvoeringsparagraaf

5.1 Bedrijfsvoeringsparagraaf Eerste Kamer

Paragraaf 1 - Uitzonderingsrapportage voor vier verplichte onderdelen

1. Rechtmatigheid

De geconstateerde onrechtmatigheden zijn beperkt en blijven binnen de vastgestelde grenzen.

2. Totstandkoming niet-financiële verantwoordingsinformatie

Er zijn geen bijzonderheden te melden.

3. Begrotingsbeheer, financieel beheer en de materiële bedrijfsvoering

De Algemene Rekenkamer (AR) constateerde over 2023 onvolkomenheden met betrekking tot het kunstbeheer.

Kunstbeheer

In 2024 is, onder andere, een risicoanalyse uitgevoerd, is het kunstbeleid geformaliseerd en is een inventarisatie op de kunstcollectie uitgevoerd. Aan de hand daarvan zijn en worden verbeteringen opgepakt. Hiermee wordt het kunstbeheer door de Eerste Kamer op orde gebracht.

4. Misbruik en oneigenlijk gebruik

Er zijn geen bijzonderheden te melden.

5. Overige aspecten van de bedrijfsvoering

Er zijn geen bijzonderheden te melden.

6. Fraude- en corruptierisico's

Er zijn beperkt mogelijkheden tot fraude en corruptie.

De maatregelen die hiervoor o.a. voor getroffen worden zijn:

- Uitvoering van het integriteitsbeleid met hierin aandacht voor het voorkomen van fraude en corruptie;
- Voor financiële boekingen geldt minimaal het 4-ogen principe;
- Er worden structureel controles uitgevoerd m.b.t. betalingen en het wijzigen van stamgegevens van crediteuren en debiteuren.

Paragraaf 2 - Rijksbrede bedrijfsvoeringsonderwerpen

Er zijn geen bijzonderheden te melden.

Paragraaf 3 - Belangrijke ontwikkelingen en verbeteringen in de bedrijfsvoering

Er zijn verdere verbeteringen doorgevoerd in de informatiebeveiliging.

5.2 Bedrijfsvoeringsparagraaf Tweede Kamer

Paragraaf 1 - Uitzonderingsrapportage voor vier verplichte onderdelen

1. Rechtmatigheid

Er zijn geen overschrijdingen van de rapporteringstoleranties geconstateerd.

2. Totstandkoming niet-financiële verantwoordingsinformatie

Er zijn geen bijzonderheden te melden.

3. Begrotingsbeheer, financieel beheer en de materiële bedrijfsvoering

In 2024 heeft de Tweede Kamer verder geïnvesteerd in het verbeteren van het financieel beheer. Ten aanzien van de prestatieverklaring en onderbouwing daarvan zijn duidelijke afspraken gemaakt met de diensten binnen de Tweede Kamer en zijn aanpassingen aangebracht binnen de ondersteunende systemen. De doorgevoerde maatregelen leiden tot voldoende zekerheid over de rechtmatigheid, juistheid, volledigheid en tijdigheid van de verplichtingen en uitgaven en een ordelijke en controleerbare vastlegging van de financiële stromen.

4. Misbruik en oneigenlijk gebruik

De Tweede Kamer heeft ten aanzien van IT-beheersmaatregelen gericht op het financiële informatiesysteem verdere stappen gezet in het mitigeren van de risico's.

5. Overige aspecten van de bedrijfsvoering

Kunstbeheer

In 2024 is, evenals in voorgaande jaren, de jaarlijkse integrale inventarisatie van de kunstcollectie uitgevoerd door de kunstbeheerders. In overeenstemming met de procedure Kunstbeheer heeft de auditor van de Stafdienst FEZ een deelwaarneming daarop uitgevoerd. Deze audit betrof zowel de list-to-floor als de floor-to-list beoordeling. De audit heeft geen noemenswaardige bevindingen opgeleverd.

De Tweede Kamer heeft verder geïnvesteerd in zowel beleidsmatige als beheersmatige aspecten van het kunstbeheer. De Kunstcommissie (bestaande uit Kamerleden) heeft het collectieplan goedgekeurd en daarmee de definitie voor kunst vastgesteld. Daarnaast is voor een deel van de kunstcollectie door een onafhankelijk taxateur de waarde van de kunstwerken bepaald.

De nulmeting als basis voor de vaststelling van de volledigheid van de kunstcollectie is in opzet gereed. De feitelijke nulmeting vindt plaats in 2025.

6. Fraude- en corruptierisico's

In 2024 zijn er geen signalen geweest op gebied van fraude en corruptie binnen de Tweede Kamer. De Tweede Kamer werkt conform het eigen frauderisicobeleid, hierin zijn verschillende maatregelen getroffen om de risico's te mitigeren op gebied van fraude, zoals vierogen principes, functiescheidingen en ICT-beheersmaatregelen. Het voorkomen van fraude is en blijft een actueel thema voor de Tweede Kamer.

Paragraaf 2 - Rijksbrede bedrijfsvoeringsonderwerpen

Audit Committee

Het Audit Committee is in 2024 één keer bijeengekomen onder leiding van de nieuwe Griffier. De samenstelling is in 2024 veranderd zowel vanuit de Tweede Kamer als vanuit de vertegenwoordigers van de Algemene Rekenkamer en de Auditdienst Rijk. Nieuwe externe leden zijn geworven, die gespecialiseerd zijn op diverse terreinen. Hiermee is het Audit Committee weer voltallig om de reguliere vergadercyclus aan te houden.

Paragraaf 3 - Belangrijke ontwikkelingen en verbeteringen in de bedrijfsvoering

De Tweede kamer heeft in 2024 een aantal verschillende organisatie-wijzigingen doorgevoerd. Het Presidium heeft voor het meireces 2024 ingestemd met de nieuwe ambtelijke topstructuur.

Gevolg hiervan is dat een nieuwe directie is opgericht, de directie Concernstaf. De directeur (per oktober 2024 gestart) heeft tevens de rol van plaatsvervangend Griffier. Per 1 maart 2025 zal de nieuwe directeur Huisvesting en Facilitair starten.

De nieuwe ambtelijke directie van de Tweede Kamer bestaat uit de volgende functionarissen:

- Griffier;
- Directeur Concernstaf / plaatsvervangend Griffier;
- Directeur Huisvesting en Facilitair;
- Directeur Informatisering;
- Secretaris.

Binnen de directie Concernstaf is de dienst Juridische zaken opgericht, daarnaast zijn bij de dienst Financieel Economische Zaken, tevens onderdeel van directie concernstaf, twee aparte teams gecreëerd; team bedrijfsvoering en team inkoop. In 2024 is er een start gemaakt om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor de (door)ontwikkeling van het huidige financiële-informatiesysteem. Doel is om een toekomst-bestendig financieel informatiesysteem voor de Hoge Colleges van Staat te realiseren.

C. JAARREKENING

6. Verantwoordingsstaat

Tabel 14 Verantwoordingsstaat 2024 van de Staten-Generaal (IIA) (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	Vastgestelde begroting (1)			Realisatie (2)			Verschil (3) = (2) - (1) Verschil realisatie en vastgestelde begroting		
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
Totaal		239.158	239.158	3.865	292.564	270.874	8.768	53.406	31.716	4.903
Beleidsartikelen										
1	Wetgeving en controle Eerste Kamer	23.663	23.663	140	26.224	25.531	135	2.561	1.868	- 5
2	Uitgaven ten behoeve van leden en oud-leden Tweede Kamer	37.729	37.729	86	48.514	44.289	58	10.785	6.560	- 28
3	Wetgeving en controle Tweede Kamer	176.115	176.115	3.639	216.408	199.874	8.575	40.293	23.759	4.936
4	Wetgeving en controle Eerste en Tweede Kamer	1.651	1.651	0	1.418	1.180	0	- 233	- 471	0
Niet-beleidsartikelen										
10	Nog Onverdeeld	0	0	0	0	0	0	0	0	0

7. Saldibalans

Tabel 15 Saldibalans per 31 december 2024 van de Staten-Generaal (IIA) (bedragen x € 1.000)

Activa		31-12-2024	31-12-2023	Passiva		31-12-2024	31-12-2023
Intra-comptabele posten				Intra-comptabele posten			
1)	Uitgaven ten laste van de begroting	270.874	237.793	2)	Ontvangsten ten gunste van de begroting	8.768	9.802
3)	Liquide middelen	2	1				
4)	Rekening-courant Rijkshoofdboekhouding ¹	0	0	4a)	Rekening-courant Rijkshoofdboekhouding	256.397	222.923
5)	Rekening-courant RHB Begrotingsreserve	0	0	5a)	Begrotingsreserves	0	0
6)	Vorderingen buiten begrotingsverband	314	134	7)	Schulden buiten begrotingsverband	6.025	5.203
8)	Kas-transverschillen	0	0				
Subtotaal intra-comptabel		271.190	237.928	Subtotaal intra-comptabel		271.190 0	237.928
Extra-comptabele posten				Extra-comptabele posten			
9)	Openstaande rechten	0	0	9a)	Tegenrekening openstaande rechten	0	0
10)	Vorderingen	128	1.846	10a)	Tegenrekening vorderingen	128	1.846
11a)	Tegenrekening schulden	0	0	11)	Schulden	0	0
12)	Voorschotten	75.333	67.450	12a)	Tegenrekening voorschotten	75.333	67.450
13a)	Tegenrekening garantieverplichtingen	5.453	5.645	13)	Garantieverplichtingen	5.453	5.645
14a)	Tegenrekening andere verplichtingen	51.525	40.240	14)	Andere verplichtingen	51.525	40.240
15)	Deelnemingen	0	0	15a)	Tegenrekening deelnemingen	0	0
Subtotaal extra-comptabel		132.439	115.181	Subtotaal extra-comptabel		132.439	115.181
Totaal		403.629	353.109	Totaal		403.629	353.109

1 Rijkshoofdboekhouding

TOELICHTING OP DE SALDIBALANS per 31 december 2024

Algemeen

Het intracomptabele deel van de saldibalans (financiële posten 1 t/m 8) bevat het resultaat van de financiële transacties in de departementale administratie die een directe relatie hebben met de kasstromen. Deze kasstromen worden via de Rekening-courant met het Ministerie van Financiën bijgehouden.

Het extracomptabele deel bevat het saldo van de overige rekeningen die met sluitrekeningen in evenwicht worden gehouden.

De cijfers in de saldibalans zijn vermeld in duizendtallen en afgerond naar boven. Hierdoor kunnen bij het subtotaal en het totaal afrondingsverschillen optreden.

Ad 1 en 2. Uitgaven en ontvangsten

Bij de begrotingsuitgaven en -ontvangsten zijn de gerealiseerde uitgaven en ontvangsten opgenomen met betrekking tot het jaar 2024 waarvoor de Rijksrekening nog niet door de Tweede Kamer is goedgekeurd.

Ad 3. Liquide middelen

De post liquide middelen is opgebouwd uit de contante gelden aanwezig in de kluis van de kasbeheerders. Het totaalbedrag (€ 1.175) is als volgt opgebouwd:

Tabel 16 Liquide middelen (bedragen in €)	
Liquide middelen	Saldo
a) Eerste Kamer	1.175
b) Tweede Kamer	0
Totaal	1.175

Ad 4a. Rekening-courant Rijkshoofdboekhouding

Op de Rekening-courant met de Rijkshoofdboekhouding (RHB) wordt de financiële verhouding met het Ministerie van Financiën weergegeven. Opgenomen zijn de bedragen conform Rekening-courant afschriften en het saldobiljet. De volgende Rekening-courantverhouding is opgenomen in de balans:

Tabel 17 Overzicht Rekening-courant Rijkshoofdboekhouding (bedragen in €)	
Rekening-courant	Saldo
a) Rekening-courant FIN/RHB	256.396.969
Totaal	256.396.969

Ad 6. Vorderingen buiten begrotingsverband

Tabel 18 Overzicht vorderingen buiten begrotingsverband (bedragen x €)	
Intra-comptabele vorderingen	Saldo
a) Vorderingen Kasbeheerders	
Eerste Kamer	223
Tweede Kamer	313.777
Totaal	314.000

Ad a) Vorderingen kasbeheerders

Eerste Kamer

De vorderingen van de Eerste Kamer bestaat per 31 december 2024 uit het saldo van de openstaande reguliere vorderingen die in het eerste kwartaal van 2025 tot betaling komen.

Tweede Kamer

De vorderingen van de Tweede Kamer hebben voornamelijk betrekking op de nog per 31 december 2024 af te wikkelen voorschotten dienststreizen (€ 196.443) voorschotten lonen (€ 59.263) en door te belasten facturen (€ 54.700).

Ad 7. Schulden buiten begrotingsverband

Het bedrag aan schulden buiten begrotingsverband is als volgt opgebouwd:

Tabel 19 Overzicht schulden buiten begrotingsverband (bedragen in €)

Intra-comptabele schulden	Saldo
a) Eerste Kamer	25.180
b) Tweede Kamer	5.998.956
Totaal	6.024.135

Ad b) Tweede Kamer

De schulden van de Tweede Kamer bestaan met name uit nog af te dragen loonheffingen (€ 5,0 mln.), pensioenpremies (€ 0,9 mln.) en verlegde BTW (€ 0,1 mln.).

Ad 10. Vorderingen

Ad 10a. Tegenrekening vorderingen

Het totaalbedrag is als volgt opgebouwd:

Tabel 20 Overzicht vorderingen (bedragen in €)

Type vordering	Saldo
a) Vorderingen Kasbeheerders	
Eerste Kamer	33.427
Tweede Kamer	93.705
Totaal	127.133

Het saldo van de Tweede Kamer bestaat voornamelijk uit vorderingen en verrekeningen met andere departementen (€ 0,1 mln.). Deze ongestelde creditnota's van eind december worden in 2025 verrekend met uitstaande facturen of betaald door leveranciers.

Ad12. Voorschotten

Ad 12a. Tegenrekening voorschotten

De saldi van de per 31 december openstaande voorschotten en van de in 2024 afgerekende voorschotten worden hieronder per jaar gespecificeerd.

Tabel 21 Overzicht openstaande voorschotten Eerste Kamer naar ontstaansjaar (bedragen in €)

Ontstaansjaar	Stand 01-01-2024	verstrekt 2024	afgerekend 2024	stand 31-12-2024
2021	0	0	0	0
2022	0	0	0	0
2023	862.197	0	824.702	37.495
2024	0	2.320.141	0,00	2.320.141
Totaal	862.197	2.320.141	824.702	2.357.636

Tabel 22 Overzicht openstaande voorschotten Tweede Kamer naar ontstaansjaar (bedragen in €)

Ontstaansjaar	Stand 1-1-2024	verstrekt 2024	afgerekend 2024	stand 31-12-2024
2021	0	0	0	0
2022	10.345.803	0	10.345.803	0
2023	56.241.804	0	55.235.410	1.006.395
2024	0	71.968.522	0	71.968.522
Totaal	66.587.607	71.968.522	65.581.213	72.974.916

Tabel 23 Overzicht openstaande voorschotten per 31 december 2024 (bedragen in €)

Voorschotten openstaand	Saldo
Eerste Kamer	2.357.636
Tweede Kamer	72.974.916
Totaal	75.332.552

Ad a) Eerste Kamer

Het saldo openstaande voorschotten van de Eerste Kamer bestaat voornamelijk uit verstrekte voorschotten aan de fractie-ondersteuning van € 2,2 mln. Daarnaast staan nog aan Loyalis verstrekte voorschotten (€ 0,1 mln.) open. Na ontvangst van de goedkeurende accountantsverklaringen worden deze afgewikkeld.

Ad b) Tweede Kamer

Het saldo openstaande voorschotten van de Tweede Kamer bestaat uit verstrekte voorschotten aan de fracties in 2023 (€ 54,8 mln.), voorschotten aan APG, pensioen en wachtgelden, (€ 16 mln.) en voorschotten ProDemos (€ 2,2 mln.). Na ontvangst van de goedkeurende accountantsverklaringen zullen de voorschotten in 2025 worden afgewikkeld.

Ad13. Garantieverplichtingen

Ad 13a. Tegenrekening garantieverplichtingen

Tabel 24 Overzicht garantieverplichting (bedragen in €)

Verplichtingen per 1/1	5.644.723
Aangegane verplichtingen in het verslagjaar (incl neg. Bijstellingen)	0 +/-
	5.644.723
Tot betaling gekomen in 2024	192.596 -/-
Negatieve bijstellingen verplichtingen uit voorgaande jaren	0 -/-
Totaal	5.452.127

De garanties van de Tweede Kamer vloeien voort uit het gestelde in de regeling «Tegemoetkoming in de kosten van de fracties».

Ad 14. Andere verplichtingen**Ad 14a. Tegenrekening andere verplichtingen****Tabel 25 Overzicht openstaande verplichtingen BiBBV (bedragen in €)**

Verplichtingen per 1/1	40.238.305
Aangegane verplichtingen in het verslagjaar	292.564.000 +/+
	332.799.617
Tot betaling gekomen in 2024	270.681.404 -/-
Negatieve bijstellingen verplichtingen uit eerdere begrotingsjaren	10.593.124 -/-
Totaal	51.525.089

Toelichting

De toelichting heeft enkel betrekking op de negatieve bijstellingen die per saldo een omvang hebben van meer dan € 25 mln. ten opzichte van de verplichtingenstand per 31-12-2023.

8. WNT-verantwoording 2024 Staten-Generaal

De Wet normering topinkomens (WNT) bepaalt dat de bezoldiging en eventuele ontslaguitkeringen van topfunctionarissen in de publieke en semi-publieke sector op naamsniveau vermeld moeten worden in het financieel jaarverslag. Deze publicatieplicht geldt tevens voor topfunctionarissen die bij een WNT-instelling geen - al dan niet fictieve - dienstbetrekking hebben of hadden. Daarnaast moeten van niet-topfunctionarissen de bezoldiging (zonder naamsvermelding) gepubliceerd worden indien deze het wettelijk bezoldigingsmaximum te boven gaan. Niet-topfunctionarissen zonder dienstverband vallen echter buiten de reikwijdte van de wet.

Voor dit departement heeft de publicatieplicht betrekking op onderstaande functionarissen. De bezoldigingsgegevens van de leden van de Top Management Groep zijn opgenomen in het jaarverslag van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het algemeen bezoldigingsmaximum bedraagt in 2024 € 233.000.

Tabel 26 Bezoldiging van topfunctionarissen

Naam instelling	Naam topfunctionaris	Functie	Datum aanvang dienst- verband (indien van toepassing)	Datum einde dienst- verband (indien van toepassing)	Omvang dienst- verband in fte (+ tussen haakjes omvang in 2023)	Op externe inhuurbasis (nee; ≤ 12 kalender- mnd; >12 kalender- mnd)	Beloning plus onkostenver- goedingen (belast)(+ tussen haakjes bedrag in 2023)	Voorzie- ningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn (+ tussen haakjes bedrag in 2023)	Totale bezoldiging in 2024(+ tussen haakjes bedrag in 2023)	Individueel toepasselijk bezoldigings- maximum	Motivering en bedrag(indien overschrijding)
Eerste Kamer der Staten- Generaal	Dhr. R. Nehmelman	Griffier			1(1) nee		213.058 (200.377)	23.427 (22.608)	236.485 (222.985)	233.000	De overschrijding bedraagt € 3.485. De overschrijding is het gevolg van de uitbetaling van nog niet opgenomen vakantieturen/IKB uren. Op grond van artikel 1, tweede lid onder i. van de Uitvoeringsregeling WNT, wordt de afkoop van niet opgenomen verlofuren toegerekend aan de bezoldiging. In dit geval bedraagt de afkoop van deze uren gezamenlijk € 8.235.
Tweede Kamer der Staten- Generaal	Dhr. P. Oskam	Griffier	1-1-2024		1 nee		189.129	24.096	213.225	233.000	

Naast de hierboven vermelde functionarissen zijn er geen andere functionarissen die in 2024 een bezoldiging boven het toepasselijke bezoldigingsmaximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2024 geen functionarissen die hun werkzaamheden als topfunctionaris hebben neergelegd en die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar aangemerkt worden als topfunctionaris. Er zijn in 2024 geen ontslaguitkeringen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd. Er zijn geen functies als leidinggevend topfunctionaris bij andere instellingen(en) die op grond van de WNT gemeld en openbaar gemaakt moeten worden.